

Konsten och estetikens påverkan på vår mentala och fysiska hälsa

Pilotprojekt vid Svenska yrkeshögskolan Novia Finland

Emma Westerlund

lärare i fotografi, fotolinjen institutionen bildkonst, media och design, Svenska yrkeshögskolan Novia Nykarleby Finland

Britt-Maj Wikström,

Professor Sykepleieutdanning, Høgskolen Akershus Norge, Docent Karolinska institutet Stockholm

Inledning

Det finns vetenskaplig forskning som bekräftar konsten och kulturens hälso-befrämjande betydelse. Inte minst bildkonsten och samtal kring denna kan påverka kroppsliga och mentala funktioner i gynsam riktning.

Den estetiska miljön prioriteras sällan på sjukhusavdelningar. Tavlor hängs förvisso upp och på de flesta vårdinrättningar har alla rum gardiner. Men det räcker inte. Ofta saknas en omsorgsfull planering, ett helhetstänkande och en pedagogisk struktur som skapar en atmosfär som kan få oss att må bättre.

Befintliga forskningsresultat omsätts inte alltid i praktiken. Både inom vårdbranschen och i media är intresset stort för ämnet, men konkreta projekt lyser med sin frånvaro.

Projektets syfte

Fotolinjen vid yrkeshögskolan Novia vill genom att tillsammans med en kirurgisk avdelning vid Malmiska hälso- och sjukvårdsområdet skapa en sjukhusmiljö där estetik, konsten och samtal kring denna får en självklar roll i vård situationen. Syftet med projektet är att med konstens hjälp skapa en bättre arbetsmiljö för avdelningens personal och en miljö som stimulerar till positiva tankar för patienter och anhöriga.

Vi vill även synliggöra konstnärens roll i dylika projekt. Såväl professionella konstnärer, anställda inom vårdsektorn och politiker behöver få veta mera om hur konsten kan påverka vårt hälsotillstånd.

Vi vill föra en diskussion om hur vi ska hjälpa våra studerande att på ett hållbart sätt lära sig skapa arbetssituationer för sig själva. Konstnären kan i dag inte förvänta sig att bli heltidsanställd, men dock lära sig se sin potential och därigenom i kombination med omgivningens behov i förlängningen skapa arbetstillfällen för sig själva. En ytterligare synvinkel är att samla information och erfarenhet inför kommande projekt för att förbättra befintliga undervisningsmetoder inom fältet.

Vi betraktar detta projekt som ett inledande pilotprojekt och hoppas att det inom de närmsta åren utvecklas till ett större konst- och forskningsprojekt för vårdsektorn.

Referensram

Projektet är praktisk tillämpning av forskning om hur konst och estetik påverkar vår mentala och fysiska hälsa. (Wikström, 1992; 2002; 2003; 2004; 2005; 2007).

En avdelning vid Malmiska hälso- och sjukvårdsområdet har genomgått en totalrenovering. På fotolinjens och Emma Westerlunds initiativ har samarbete etablerats med en vårdavdelning och en arkitektbyrå. En kurs med fokus på den estetiska miljön på den nyrenoverade avdelningen har genomförts. Projektet omfattar för de studerandes del åtta studiepoäng.

I slutet av projektet kommer avdelningspersonal under en seminariedag att få "nycklar" till hur man diskuterar bilderna.

Att välja konst för ändamålet är svårt för att inte säga omöjligt. Smaken i konstsammanhang är inte sällan varierande, inte minst har betraktarens egen "kartbild" en avgörande roll i sammanhanget, men även om betraktaren är van att betrakta bilder. Forskningsresultat visar att för att konsten ska ha en positiv inverkan på hälsan måste ett antal kriterier vara uppfyllda. Inte minst avgörande för en lyckad bildupplevelse är att betraktaren ska kunna välja vilken konst han eller hon vill se. (Wikström, 1992; 1994; 2000; 2007). Detta är ett praktiskt problem. Men vi har kommit fram till olika lösningar för hur man i varje patientrum skulle kunna ge patienten valmöjlighet.

För referenser www.artsforhealth.com

BrittMaj Wikström, Sippsön, November 2008